

זוהר גיון

רמזים על פרשת השבוע

פרשת
תזריע - החודש

בס"ד

טומאת לידת נקבה פי שתיים מטומאת לידת הזכר

"וְגִשְׁלֵשִׁים יוֹם וְגִשְׁלֹשֶׁת יָמִים תֵּשֵׁב בְּדָמֵי טְהָרָה בְּכָל קֹדֶשׁ לֹא תִגַּע וְאֶל הַמִּקְדָּשׁ לֹא תָבֹא עַד מְלֵאת יָמֵי טְהָרָה: וְאִם נִקְבָּה תֵּלֵד וְטִמְאָהּ שְׁבַע יָמִים כְּנִדְתָּהּ וְשֵׁשִׁים יוֹם וְשֹׁשֶׁת יָמִים תֵּשֵׁב עַל דָּמֵי טְהָרָה" (יב ד-ה)

הנקבה פי שתיים מהזכר - בזכר ימי הטומאה 7 ימים, וימי הטהרה 33, ואצל הנקבה יש 14 יום ימי טומאה, ו-66 יום טהרה, פי שתיים, מה העניין בזה?

והנה בגמרא בתענית כה: אין לך כל טיפה שיורדת מלמעלה שאין עולין כנגדה שתי טיפות מן התהום, גם כאן רואים את הנקודה הזו, השמים הם המשפיעים כמו הזכר והארץ המקבלת כמו הנקבה והיא פי שתיים מהזכר.

ולכא' צ"ע שזה הרי נגד ההגיון, שהסברא נותנת שהמקבל אין לו משל עצמו כלום, וכיצד הוא נותן פי שתיים ממי שממנו הוא יונק את הכח שלו?? (דיו לבא מן הדין שיהיה כנדון...).

והנה בספרים כתוב שהקב"ה בחינת זכר - משפיע, וכך ביאר הבארדיצא' בר רב שלכן מבקשים - "זכרנו לחיים", הבקשה היא שהקב"ה ישפיע עלינו חיים ויתנהג במידת ההשפעה שלו - בבחינת זכר.

לעומת זה אנחנו הברואים מקבלי השפע בבחינת - "אם נקבה תלד", והזכרנו כמה פעמים מה שאמר ר' יצחק אייזיק חבר זצ"ל שבפרשת הבריאה יש מנין המילים כמנין "תלד" משום שאנחנו בחינת נקבה כלפי הקב"ה.

העולם הזה התחלת הבריאה מתחיל באות ב', כי הקב"ה הוא מרומז ב-א' אחד יחיד ומיוחד, אחד מי יודע? אחד אלוקינו שבשמים ובארץ! אנחנו כבר עולם הנפרדים אצלינו הכל בזוגות, כל התפתחויות הטבע באות על ידי שניים, זכר ונקבה וכו', (כן כתב החיד"א בביאורו על הגדה של פסח, על הפיוט אחד מי יודע),

מה בגליון?

טומאת לידת נקבה פי שתיים מטומאת לידת הזכר

רובו ככולו ומקצתו ככולו

מה הגדר מקצתו ככולו / רובו ככולו

חציצה בטבילה

לשון הרע "לשם שמים"

הזריחה שמיד בתחילת הזריחה נחשב ליום, בין לגבי השקיעה שכל זמן שהשמש עדיין נשארת אפילו באופן חלקי נחשב ליום) ודבר זה כידוע נוגע לכמה וכמה דינים.

יש מקומות שחז"ל מבינים בדיני התורה שהיא מתכוונת לשיעור מדויק כמו אצל מקוה שכתוב וטבל וכו' וחז"ל דרשו מים שכל גופו עולה בהם, ולא אומרים שם "רובו ככולו", ואפילו שערה אחת מחוץ למים לא עלתה לו טבילה, לעומת זה אצל מצות סוכה אנו מוצאים שמספיק לישב בה ראשו ורובו, יש דברים שאפילו מקצת נחשב כבר, לגבי ביאת מקדש בטומאה הדין הוא שאפילו ביאה במקצת שמה ביאה ואסור להכניס ידו למקדש בטומאה (וכידוע הזהירות שנוהר מרן הקה"י זצוק"ל בגלל זה לא להכניס ידים לתוך שריד בית מקדשנו הכותל המערבי).

דוגמא נוספת: בתפילין כתוב בהלכה שאם לא נמצאים לגמרי במקומם (בין עינך, מקום צמיחת השער), לא יצא ידי חובה ואפילו שרוב התפילין נמצא במקומם, ולא אומרים "רובו ככולו".

מה הגדר מקצתו ככולו / רובו ככולו

ונהנה תוס' ביבמות ז: (ד"ה ואמר עולא) מקשה לגבי ההזאה על בהונות המצורע שנטמא בטומאת קרי ויום השמיני שלו חל בערב פסח, ומכיון שלא יכול להכנס בטומאתו לבית המקדש, צריך לעמוד לפני הפתח ומכניס את בהונותיו לבית המקדש וכך מזים עליו דיבא עשה שיש בו כרת וידחה עשה שאין בו כרת,

שואלים תוס' למ"ד ביאה במקצת שמה ביאה אמנם אין ברירה ונדחה האיסור טומאה בשביל ההזאה, אך מדוע שלא יכנס כבר כולו הרי בלא"ה נכנס? ומאי נפק"מ כמה נכנס מה ההבדל בין אצבע לכל הגוף? מתרץ תוס' - שבתורה כתוב מפורש את האיסור להכנס כולו, והאיסור של ביאה במקצת הוא מדרשא, עוד מתרצים תוס' - כיון שאפשר על ידי ביאה במקצת אם יכנס כולו חייב, מידי דהוה א-היה לו דרך קצרה ובא לו בדרך ארוכה, וכוננתם

יתכן אם כן שזה הפשט מה שהנקבה היא פי שניים לא מראה כלל על מעלה שהיא כביכול יותר ממי שהשפיע עליה, אלא אדרבה זה מראה על חסרון, נפרדות, כי האחד הוא מאוחד והשניים הוא הנפרד. זה מראה את החסרון את עולם הנפרדים את מה שחסר ה-אחד האחדות, דבר נפרד הוא שתיים,

הגר"א אמר "טוב שכן קרוב מאח רחוק", ביאר שאחים באו ממקום אחד ונפרדו לשתיים, לעומת זה החברים באו ממקורות נפרדים והתחברו לאחד, ויש לעיין.

בדרך הרמז חשבתי הנה המילה זכר בגימ' - 227, נקבה בגימ' - 157, וביחד = 384 כעת נוסיף את השותף השלישי הקב"ה אחד יחיד ומיוחד = 385 בגימ' שכינה. כשם שאמרו חז"ל - זכו שכינה ביניהם!

רובו ככולו ומקצתו ככולו

"בְּכָל קֶדֶשׁ לֹא תִגַּע וְאֶל הַמִּקְדָּשׁ לֹא תָבֹא עַד מְלֵאת יְמֵי טְהָרָה" (יב ד)

לפי שזו טבולת יום ארוך שטבלה לסוף שבעה ואין שמשה מעריב לטהרה עד שקיעת החמה של יום ארבעים, שלמחר תביא את כפרת טהרתה (רש"י).

- כל הטהרה תלויה בטבילה ו"הערב שמש".

חז"ל קיבלו בכל דין בתורה האם צריך שיהיה כולו, רובו או אפילו מקצתו.

יש שאלה מה נקרא "ובא השמש" (ויקרא כב), האם שקיעת כל השמש או שקיעה של מקצת השמש, להלכה למעשה נחשב שקיעת החמה רק כאשר כל השמש שוקעת. ולא נאמר כאן "רובו ככולו", ואם רוב השמש תשקע יקרא שקיעת החמה, ולמעשה כך זה גם כלפי הזריחה כבר משעה שמפציע אורה של החמה נחשב לנץ החמה, (דהיינו - שמספיק מקצת אור השמש להחשב ליום בין לגבי

שואלים האחרונים אחרי שחז"ל אסרו רובו שאינו מקפיד, אם כן יהיה חציצה מדאורייתא שכבר מקפיד עליו?

בקובץ הערות (הוספות אות ד') מביא מהגר"ח מבריסק תירוץ שמכיון שלא מקפיד אלא משום הדין של רבנן והרי לדין זה מספיק שיוריד מיעוט מהחציצה כדי שלא יהיה רובו, נמצא אם-כן שלא מקפיד על רובו אלא על מיעוטו, ומיעוט המקפיד לא חוצץ מדאורייתא.

אמנם הגרא"ו בעצמו מתרץ באופן אחר, שמכיון שרק ההלכה מחייבת אותו להקפיד לא נחשב כמקפיד.

הדבר הזה צ"ב דלכאורה מה הרעיון שכאשר לא מקפיד לא חוצץ? בגלל שאז זה חלק מהגוף ולא דבר זר! אם כן האדם הרי רוצה להוריד את החציצה בשביל ההקפדה של חז"ל.

פעם מישהו אמר לי סברא לחזק את הת"י של הגרא"ו, שהרי אם יבואו לאדם ויכפו אותו להוריד את החציצה, האם זה מספיק להיות מקפיד? וגם כאן הרי חז"ל כמו כופין אותו על כך ואין כאן הקפדה אישית, (ואריה הוא דרביע עליה) ויש לעיין.

ויש עוד תירוץ שמכיון שלא מקפיד על מקום מסוים שבו מפריע לו, ולכן לא נחשב לקפידא,

חשבתי לדמות לכאן נושא אחר, לגבי איסור בורר בשבת, חלה שיש עליה שומשום והוא לא אוהב, אם לא אוהב בכלל את השומשום זה נחשב לפסולת ואסור כמובן. אך מה הדין כאשר מפריע לו שיש הרבה שומשום וקצת שומשום לא מפריע לו, יש לעיין אולי זה לא נחשב לבורר, כי לא מוריד הכל ולא מקפיד על הכל, ואולי יש לדחות דהכא גרע בגלל שמוריד בידים חלק מהשומשום.

[א.ה. יש לדון לפי דברי הגר"ח מה יהיה הדין באופן שיש לאדם חציצה שמקפיד עליה בגלל גודלה, ואם תהיה קטנה לא יפריע בעיניו, האם נאמר שנחשב למיעוט המקפיד בגלל שלא מקפיד על הכל רק על מיעוט?

לציין למשנה בשבועות (דף יד): בשנים שנטמאו בתוך בית המקדש ויש שתי דרכים לצאת דרך קצרה ודרך ארוכה, מי שהולך בדרך הארוכה חייב אפילו אם רץ מהר וקדם והגיע לפני מי שהלך בדרך הקצרה, ומי שהלך בדרך הקצרה פטור,

וביאור הדימוי שתוס' מדמים לדין ביאה במקצת, מכיון שיכול להכניס רק אצבע לכן כשנכנס כולו יותר ממה שמוכרח בשביל לקיים את ההזאה חייב, אך צ"ב מה התשובה על שאלת התוס', היא גופא קשיא למאי נפק"מ אם נכנס מקצתו או כולו והיינו הך לכאורה?

בקובץ הערות (סימן יט סק"א) מתרץ ר' אלחנן וסרמן זצ"ל ומבאר את נקודת המחל' בין שתי הת"י בתוס', דלתי' קמא ההלכה של 'ביאה במקצת שמה ביאה' שכשהכניס אצבע נחשב כאילו נכנס כולו, לכן אין הבדל אם הכניס רק אצבע או נכנס כולו, (וצריכים לחפש תי' מדוע שלא יכנס כולו), אבל לתי' השני הגדר של 'ביאה במקצת שמה ביאה', הוא ש-די בהכנסה של מקצת אצבע לחייב, וכל קצת שנכנס מחייב, ולכן אם מכניס עכשיו את כל גופו זה עוד מחייב ועל זה אין את הדחייה של ההזאה!

ועיי"ש שמדמה את זה למקצת היום ככולו ולר' יוסי מספיק מקצת היום, ואם היתה נקיה בתחילת יום השביעי נטהרה אפילו אם תראה בשאר היום, אבל להלכה כחכמים אינו כן דאם תראה יתבטל למפרע, ואע"פ שגם לדידהו אמרי' מקצת היום ככולו, משום שלשיטתם הכוונה שמקצת היום כאילו היה כל היום, אך אם בפועל לא היה כן אינו מועיל כלום!

חציצה בטבילה

"יְטַמְּאָה לְנִבְעַת יְמִים כִּימֵי נְדָת דְּוִתָּה תִּטְמָא" (יב ב)

מדאורייתא חוצץ רק רובו ומקפיד עליו, וחז"ל גזרו על רובו שלא מקפיד ועל מיעוטו המקפיד.

עונש אמיתי ולמה נגעו טהור? ואם לא דיבר לשון הרע, למה נענש לקבל נגע צרעת?

ותירץ בדרך צחות - הוא דיבר לשון הרע, אבל "לשם שמים"... כל מילה מיותרת, יש הרבה פעמים שאנשים חושבים שהם מדברים לשם תועלת וכו' וזה לא בדיוק כך...

לשם דוגמא אביא מעשה שנתקלתי בו, כשהגעתי ללמוד כאברך כולל (לפני בערך שלשים שנה) באחת מהישיבות בירושלים, ובאחד השבועות הראשונים ניגש אליי אברך חשוב וביקש ממני שאגש להתלונן באזני ראש הישיבה על זוג אברכים שבשעות הערב אחרי הלימוד בכלול הולכים לאיזה מקום מפוקפק לראות דברים שרוח חכמים אינה נוחה מהם, רח"ל. וביקש ממני שאני אגש לספר לראש הישיבה על כך, השבתי לו - אני מאמין לך שזו מצווה חשובה מאוד, יש מצוות אמנם שכל אחד חייב לקיים, אבל יש מצוות ששייכות לאנשים מסוימים, ולכל אחד יש את המצוות שלו, אני לא מרגיש שזה המצווה שלי... לא בשביל זה הגעתי לכאן...

סוף המעשה היה שאותו אברך חשוב ניגש בעצמו אל הראש ישיבה וסיפר לו את הדברים, אמר לו הראש ישיבה שלמרות כך הוא לא יסלק אותם מהישיבה משיקולים מסוימים, אבל, סוף הסיפור נגמר שבאותו שנה הוא זרק את האברך החשוב הזה בעצמו מהישיבה...

ויש לחלק שהנה מצאנו לגבי דיני מקח וממכר שמי שמוכר לחבירו סאה חיטין מקבל עליו סכום מסויים של טינופת, אך אם היה יותר טינופת מוציא את הכל ולא מקוז רק מה שנוסף על השיעור, משום דמכיון שכבר מקפיד מקפיד על הכל, ויל"ע. וסברא זו לא שייכת כמובן בדין שאם הקפידא בגלל שזה חציצה מדרבנן, אין סיבה שיקפיד גם על השאר, ודו"ק]

לשון הרע "לשם שמים"

"אָדָם כִּי יִהְיֶה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ שְׂפָתָא אוּ סַפְחָתָא אוּ בִּהְרֵת וְהָיָה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ לְנֹגַע צָרְעַת וְהוּבָא אֶל אֶהְרֹן הַכֹּהֵן אוּ אֶל אֶחָד מִבְּנֵי הַכֹּהֲנִים" (יג ב)

נגעי צרעת באים על עוון לשון הרע, כך איתא בחז"ל שמי שחלילה נכשל בעוון לשון הרע נענש בנגע הצרעת,

אחד מהדינים של הנגעים שאם הנגע הפך כולו לבן - טהור! (נדה יט.) אפילו שיש את כל הסימנים של הנגע! ויש דין דומה אצל סנהדרין הולכים על פי הרוב, אבל אם כולם מחייבים את הנדון - ההלכה היא שהוא דווקא נפטר מהדין! ואמנם שם יש לכך הסבר, משום שלא יתכן כמעט מקרה בו אין שום צד זכות, כנראה שיש איזה טעות.

שאל הגאון ר' יהודא שפירא זצ"ל מדוע קיבל אדם זה נגע שהוא טהור?! ממה נפשך - אם דיבר לשון הרע, מגיע לו

תגובה: בקשר למספר 8, לקוביה יש שש פאות (צדדים) צפון דרום מזרח מערב מעלה מטה, כאשר הפנים (התוכן) של הקוביה הוא השבע כמו כן יש לקוביה שמונה קודקודים, ושתיים עשרה מקצועות המחברים את הקודקודים. ישנה שמונה שרצים טמאים, צריך למצוא את הקשר לקדושה אם יש. הספרה שמונה 8 אין לה קצה כמו שאר הספרות וכשהיא שוכבת זה סימן מוסכם לאין סוף. תשע פרות (אדומות) נעשו עד עכשו, את הפרה העשירית יעשו בבוא המשיח, מקביל למיתר (נים) העשירי בכינור בימות המשיח.

שבת שלום ומבורך. מאיר.

לעילוי נשמת מרת צארטל בת ר' אברהם יצחק ע"ה נלב"ע כ"ז באדר

השיעור נכתב ונערך מתוך ההקלטה במערכת קול הלשון
ניתן לשמוע שיעורי רמזים על סדר הפרשיות ושיעורים על עניינים בסוגיות הש"ס -
דרך בנק התורה שע"י קול הלשון מספר ישיר בנק התורה : 0732951222, או בלחיצה פעמיים
כוכבית במספר הרגיל: 036171111 להקיש קוד 642106 ואח"כ קוד כניסה 068068 בחירת מדור וכו'
להערות או בקשה לקבל דף זה נא לפנות לכתובת מייל x0527136245@gmail.com
כמו-כן ניתן להשיג את הקונטרסים על המועדים בטלפון - 0534142879 או בכתובת מייל הנ"ל